

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук

Габрієляна Артура Володимировича

на дисертаційну роботу Стецюка Ігоря Олеговича

**«Ефективність клапанозберігаючих операцій при аневризмі кореня та
висхідного відділу аорти»,**

поданої в разову спеціалізовану раду ДФ 26.613.192

при Національному університеті охорони здоров'я України

імені П.Л. Шупика МОЗ України, створеної наказом

від 26.06.2024 (протокол № 6)

на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань

22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

(наукова спеціальність «Хірургія»)

**Науковий керівник: Тодуров Борис Михайлович, член-кореспондент
НАМН України, доктор медичних наук, професор**

Актуальність теми дисертації

Хірургія аневризм проксимальної аорти є чи найважчим завданням сучасної кардіохірургії. Техніки реконструкцій кореня та висхідного відділу аорти вимагають від хірурга великого досвіду, знання анатомії та розуміння гемодинамічних процесів, які проходять при патології аортального клапана.

У 21 столітті виникла тенденція до клапанозберігаючої кардіохірургії. Говорячи про тему дисертаційної роботи, ця тенденція безпосередньо почала стосуватись клапанозберігаючого протезування кореня аорти.

Дилатації та аневризми кореня хоча не мають такої поширеності як для прикладу ІХС, але ускладнення важкі, миттєві та часто призводять до летальних наслідків. Останні десятки років операція Бенталла була методом вибору для цієї когорти пацієнтів. Ця операція виконувалась при

ізолюваній недостатності при нормальному стані стулок аортального клапана. Причиною цього була відсутність технік та досвіду у хірургів.

Тайрон Девід запропонував техніку, яка дозволяє реімплантувати аортальний клапан. Таким чином – мінімізувати ризик повторних операцій, убезпечити пацієнта від прийому антикоагулянтів та регулярного звернення до лікаря. На сьогоднішній день, операція Девіда є операцією вибору при ізолюваній недостатності зі збереженими стулками аортального клапана. Можливо, ця операція може бути новим золотим стандартом.

В літературі багато даних, які б порівнювали ці дві операції, але недостатньо порівняльного аналізу етіології, інтраопераційних даних, ускладнень та виживання пацієнтів. Важливим моментом є функціонування реімплантованого аортального клапана у віддаленому періоді. У вітчизняних джерелах такої інформація недостатньо.

Зважаючи на це, тема дисертаційної роботи є надзвичайно актуальною.

Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами.

Дисертація є фрагментом теми кафедри кардіохірургії, рентгенендоваскулярних та екстракорпоральних технологій НУОЗ України імені П. Л. Шупика «Мультидисциплінарний підхід до хірургічного лікування серця та магістральних судин (номер реєстрації 0121U113336; термін: 2021-2025).

Наукова новизна дослідження та одержаних результатів

У дисертаційній роботі:

- Визначено етіологічні фактори, віково-статеві особливості, ехокардіографічну характеристику пацієнтів обох груп.
- Показано з наукової точки зору переваги клапанозберігаючої операції Девіда у порівнянні з протезуванням клапана, кореня та висхідної аорти (операція Бенталла): зниження кількості аритмологічних, дихальних ускладнень, зменшення часу реабілітації та показано позитивний вплив на якість життя даної групи пацієнтів.
- Детально оцінено та порівняно якість життя пацієнтів залежно від виду виконаного хірургічного втручання. Проаналізовано фізичні та психічні

поканики якості життя пацієнтів після хірургічного лікування у віддаленому періоді.

- Визначено виживання пацієнтів у віддаленому періоді після реконструктивних втручань на корені та висхідному відділі аорти.
- Визначено функціонування аортального клапана у довгостроковому періоді після операції Девіда.

Теоретичне значення результатів дослідження

Дисертаційна робота має значний теоретичний вклад у кардіологічну науку на підставі доповнення даних щодо тактики вибору різних методів корекції аневризми кореня та висхідного відділу аорти аналізуючи етіологію, дані передопераційного, інтраопераційного, постопераційного аналізу.

Інформативність, логічність та зрозумілість викладу дасть змогу навіть сімейним лікарям запідозрювати патологію та виконувати правильний алгоритм дій.

Практичне значення отриманих результатів дослідження

Робота дає найважливіше – показує переваги операцій із алгоритмом їх досягнення. Детельно описані технічні нюанси правильної імплантації нативного аортального клапана, дасть змогу використовувати це втручання у роботі кардіохірургічних центрів.

Підсумки та результати дисертації вже імplementовано в таких клініках та центрах: ДУ «Інститут серця МОЗ України»; Серцево-судинний центр КНП «Київська міська клінічна лікарня № 1»; Центр серця та судин КНП «Львівське територіальне медичне об'єднання «Багатопрофільна клінічна лікарня інтенсивних методів лікування та швидкої медичної допомоги».

Виконання клапанозберігаючих операцій допоможе зменшити частоту післяопераційних ускладнень, скоротить терміни госпіталізації, значно покращить якість життя пацієнтів та дозволить уникнути протезасоційованих ускладнень.

Ступінь обґрунтованості та вірогідності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

До дисертаційної роботи входять анотація, вступ, розділ матеріалів та методів, 3 розділи власних досліджень, узагальнення та обговорення результатів дослідження, висновки, практичні рекомендації, список використаних джерел та додатки.

Написана на 167 сторінках друкованого тексту. Зміст, об'єм, структура, усі частини та оформлення відповідають основним нормативним вимогам, які ставляться до рукописів дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Висновки та результати вирішують сформовані завдання та мають науково-практичне значення. Відповідають отриманим результатам.

Досліджувані групи пацієнтів складені з дотриманням віково-статевої однорідності та репрезентативністю за всіма ознаками, що досліджувалися. Проведені клінічні, лабораторні, інструментальні дослідження, кількість одержаних результатів, застосовані методи статистичної обробки даних є правильними для підтвердження достовірності результатів та підведення висновків.

Повнота викладу матеріалів в опублікованих наукових працях

Результати дисертації здобувача наявні у 9 публікаціях. З них - 4 статті в наукових фахових журналах, відповідно до «Переліку наукових фахових видань України», включаючи 1 статтю в Scopus; 4 абстрактів в збірниках та матеріалах конгресів та науково-практичних конференцій, з них 1 іноземна.

Недоліки дисертаційної роботи щодо її змісту та оформлення

Робота написана літературною українською мовою, грамотна, проте з незначними стилістичними та орфографічними помилками, які суттєво не впливають на загальне позитивне враження від роботи. В процесі аналізу до дисертанта виникло декілька запитань:

- 1) За якою формулою та методом обирали розмір використовуваного дакронового протеза для операцій Девіда?

- 2) Чи виконували імплантацію коронарних артерій по типу Каброля?
Які основні моменти аби цього уникнути із Вашого досвіду, яка мінімальна відстань повинна бути між устям коронарної артерії та кільцем аортального клапана?

Впровадження наукового дослідження у практику

Підсумки та результати дисертації імplementовано в таких клініках та центрах: ДУ «Інститут серця МОЗ України»; Серцево-судинний центр КНП «Київська міська клінічна лікарня №1»; Центр серця та судин КНП "Львівське територіальне медичне об'єднання "Багатопрофільна клінічна лікарня інтенсивних методів лікування та швидкої медичної допомоги".

Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Дисертаційна робота Стецюка Ігоря Олеговича повністю відповідає Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановами Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. №44 та вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 №40, які пред'являються до наукового захисту ступеня доктора філософії і може бути представлена до офіційного захисту з присудженням наукового ступеня доктора філософії.

Офіційний опонент:

Завідуючий відділом трансплантації та
хірургії серця ДУ "Національний інститут
хірургії та трансплантології
ім. О.О. Шалімова" НАМН України
доктор медичних наук

А.В. Габрієлян